

Strategi for Teknologirådet 2016–2019

Visjon

Teknologiråd for fremtidens samfunn.

Mål og prioriteringer

Teknologirådets mål er gitt i vedtektene. Rådet skal identifisere store teknologiutfordringer, aktivt stimulere til en offentlig teknologidebatt og gjøre helhetsvurderinger av teknologiens muligheter og konsekvenser.

Hensikten med strategien er å prioritere satsinger innenfor mandatet for perioden 2016 – 2019. Vi har tatt hensyn til 1) aktuelle samfunnsmessige behov, 2) utviklingen på viktige teknologiområder og 3) potensialet for at vi skal kunne gi unike bidrag til politikk og samfunnsutvikling i Norge.

De to første satsningsområdene adresserer store samfunnsutfordringer som Norge står overfor, nemlig omstillingen til en ny økonomi og reform av velferdsstaten. Den tredje satsingen tar utgangspunkt i en teknologisk bølge som vil få følger for en rekke politikkområder i tiden som kommer. Dette er kunstig intelligens.

Den neste økonomien

Norge er i gang med omstilling bort fra en petroleumsbasert økonomi. Dette har sin bakgrunn i lave oljepriser, mindre tilgjengelige ressurser og ambisjoner om et grønt skifte. Men hvilken økonomi skal vi til?

Kombinasjonen av robotisering, digitalisering og industriens internett kalles gjerne *industri 4.0* og gir nye muligheter for industri også i høykostland som Norge. Men digitalisering endrer fundamentale trekk ved organiseringen av økonomien:

- *Digitale plattformer* organiserer næringer i økosystemer og der data er penger.
- Smarttelefonen gir lave transaksjonskostnader og nye muligheter for koordinering i en *delingsøkonomi*.
- *Blockchain* betyr tillit uten kjennskap og transaksjoner uten mellommenn.
- *Bioøkonomien* vil bli digitalisert gjennom big data, sporing og forretningsmodeller som legger vekt på hyppige skifter og løpende interaksjon med brukerne. Samtidig vil CRISPR, en raskt fremvoksende teknologi for genredigering, endre forutsetningene for all matproduksjon.

Prosjektene vil tegne opp mulighetsrommet for norsk verdiskaping i «den neste økonomien», men også diskutere ulikhet, makt, bærekraft og Norges plass i verden.

Den nye velferdsstaten

Velferdsstaten er under press. Fallende inntekter fra petroleumssektoren utfordrer både sysselsetting og Norges økonomi. En aldrende befolkning fører til færre i arbeidsfør alder, noe som legger press på arbeidsintensive yrker, for eksempel innenfor helse- og omsorgssektoren.

Den raske spredningen av digital teknologi som smarttelefoner gjør det mulig å se for seg en omfattende reorganisering av offentlige tjenester:

- Innbyggerne kan *delta* i utformingen og leveransen av offentlige tjenester.
- Store datamengder gir mer inngående kjennskap til hver enkelt innbygger og gjør det mulig med *persontilpassede* tjenester og nudging av brukerne.
- Mer bruk av *forutseende* data-analyser i offentlige institusjoner kan gi forebygging i stedet for kostbar utbedring i etterkant.

Et slikt digitalt skifte reiser spørsmål om paternalisme, trygghet, frihet og kontroll. Hvilke oppgaver skal det offentlige ha – og hva skal overlates til innbyggerne selv?

Vi vil gjennomføre blant annet scenarioer for helse- og omsorgssektoren i 2030, det digitale skiftet i offentlig sektor, nudging, samt bruk av store data i helsesektoren.

Kunstig intelligens

Billig og kraftig kunstig intelligens er i ferd med å bli en del av livene våre. Vi ser det allerede i førerløse biler, språkteknologi og beslutningsstøtte som IBMs Watson. På samme måte som alle verktøy og ting tidligere ble elektrifisert, vil de nå bli kognifisert og gitt mer IQ. I tillegg er kunstig virkelighet (VR) i ferd med bli allemannseie, noe som beskrives som «erfaringenes internett».

Vi vil gjennomføre prosjekter som berører viktige samfunnsoppgaver, som blant annet:

- Arbeidsliv – de aller fleste jobber og profesjoner vil bli berørt.
- Læring og utdanning – behovet for reorientering vil bli stort og smarte læremidler gir helt andre muligheter for tilpasset og selvstendig læring.
- Mobilitet – førerløse biler endrer byutvikling, verdiskaping og infrastruktur.

Arbeidsmetoder og møteplasser

Noen grunnleggende hensyn er tverrgående og vil bli vurdert ved oppstart av alle prosjekter. Dette gjelder klima, personvern, sårbarhet og langsiktighet. Det er gitt i mandatet at vi skal gjennomføre fremsyn, være oppdatert på teknologivurdering og involvere lekfolk.

Teknologirådet skal formidle resultatet av sitt arbeid til Stortinget, øvrige myndigheter og samfunnet generelt. Vi vil prioritere Stortinget ved møter og policy-notater for Tekno-gruppa og ved målrettede innspill til komiteer og grupper.

I tillegg vil vi stimulere til offentlig debatt gjennom utspill i nasjonale medier og konferanser, egne arenaer som Personverndagen og åpne seminarer, samt deling av alt innhold. Teknologirådet vil i perioden forsterke samarbeidet med nasjonale aktører som Forskningsrådet, Datatilsynet, Forskningsetiske komiteer og Bioteknologirådet, i tillegg til internasjonale samarbeidspartnere i EPTA og EU.